

Socialstyrelsen i vidskepelsens tjänst

Radiokanalen P1 har varje vecka ett halvtimmeslångt inslag som har den förtroendeingivande titeln *Vår grundade mening*. Den 2 januari i år behandlades ämnet desinformation bedriven av underrättelsetjänsten Stasi i det forna Östtyskland. I programmet intervjuas en f.d. Stasiofficer som säger att det var Stasi som på 80-talet fabricerade teorin om att AIDS-viruset är en amerikansk laboratorieprodukt. Det ska ha gått till så att Stasi försett en intet ont anande östtysk professor vid namn Jakob Segal med fabricerat material, som ”fångats upp i USA” (?) och att detta genom professorn fått en sådan trovärdighet att teorin sen kunde spridas och återges i västerländska medier, bl.a i Epressen 26/10 1986. Det framgår inte i programmet var nånstans i USA eller hur man fångat upp materialet, inte heller vad det bestod i. Det är synd. Intervjuaren borde ha frågat officeren om detta.

Strax före jul blev jag uppringd av denne intervjuare, Christoph Andersson, lärare i journalistik vid Södertörns högskola och reporter för *Vår grundade mening*. Han ville ha en kommentar från mig om, som han sa, de nya uppgifterna om Stasis desinformationsverksamhet. Skälet var naturligtvis att jag i film och skrift starkt ifrågasatt att AIDS-viruset kan vara något annat än en laboratorieprodukt.

Eftersom det var tydligt att reportern var dåligt insatt i den del av ämnet som berör virologisk forskning och dess historia avböjde jag att låta mig intervjuas omedelbart. Jag föreslog att han till att börja med själv skulle ta reda på mer om Jakob Segal och dennes resonemang samt bekanta sig med andra forskare som fört fram åsikter liknande Segals och som inte var verksamma i östblocket. Jag namngav en engelsman och två amerikaner (Seale, Strecker, Cantwell). Att även dessa varit i händerna på Stasi är inte sannolikt.

Vi stod inför jul- och nyårshelgerna och jag antog att reportern från ett radio-program med titeln *Vår grundade mening* skulle ta dessa i anspråk för att förbättra sina kunskaper. Men det visade sig att både reportern och de programansvariga saknade antingen intresse, tålamod eller tid till att seriöst gå in i denna för samhället oerhört viktiga fråga. Förmodligen tid, eftersom programmet sändes omedelbart efter nyår. Samma dag publicerades en förkortad skriftlig version i Expressen.

Både radioprogrammet och tidningsartikeln består i en våldsam attack på mina åsikter om hur AIDS-viruset sannolikt har uppstått och att jag dessutom tillkännagivit dem i ett filmprojekt, beställt av Socialstyrelsen. Jag blir

i det närmaste omyndigförklarad och beskrivs som grundlurad av Stasi och ett aningslöst instrument i deras iscensättande av ”en av århundradets största propagandabluffar”. Man kan lugnt säga att den dåligt påläste reportern tar i så det knakar.

Attacken är ohederlig. Min ståndpunkt i AIDS-frågan är inget hugskott utan är väl underbyggd med tillgängliga fakta, vilka jag klart och tydligt redovisat i min artikel *Vetenskapsmannen och vår tid* som var ett svar på ett annat påhopp, i Dagens Nyheter 1989. Mitt svar blev refuserat för att det var för långt men finns på min hemsida, tyvärr utan den DN-artikel jag ville bemöta.

Reportern har uppenbarligen inte lyckats ta till sig någonting av denna artikel, som är full av källhänvisningar. Men jag har också, för den icke insatte, utförligt och lättfattligt, redogjort för min ståndpunkt i boken *Vår tids rädsla för allvar* (sid. 46–59), som finns att låna på närmsta bibliotek.

*

1986 fick jag en förfrågan från Socialstyrelsen att göra en informationsfilm om AIDS. Styrelsen hade tidigare låtit producera två filmer, som i huvudsak tar upp hur AIDS-viruset smittar och hur man skyddar sig mot det. Styrelsen var inte nöjd med det mottagande dessa filmer rönt hos den avsedda målgruppen, människor i sexuellt aktiv ålder, företrädesvis ungdom. Man ville ha en ny film, som var upplysande, energigivande, som skulle leda till debatt och intresse att ta till sig mer information samt hejda panik och ångesttendenser. Styrelsen kände väl till mitt sätt att arbeta. Jag fick fria händer. Resultatet skulle alltförst som godkännas av två referensgrupper, en bestående av vuxna och en av ungdomar. Filmscenerna utformades utifrån väl belagda fakta med ett drastiskt och provocerande filmspråk.

Entusiasmen hos de båda referensgrupperna var mycket stor fram till tre scener som skildrar hasardartad virusforskning och experiment på människor, något som enligt min mening nödvändigtvis måste finnas med i en diskussion om uppkomsten av ett helt nytt virus av den här arten. Styrelsen tillät inte den unga referensgruppen att se och bedöma dessa scener och stoppade produktionen.

I radioprogrammet säger nu företrädare för Socialstyrelsen att det var klart uttalat att virusets ursprung inte skulle diskuteras. Det är inte sant. Styrelsen hade redan planerat en version om ursprunget hos allmänheten. Inför researcharbetet blev jag och mina medarbetare av styrelsens sakkunniga försedda med en mängd tips om böcker, som redan börjat cirkulera i det svenska skolväsendet och som alla har det gemensamt att de entydigt påstår att viruset uppstått ge-

nom en mutation i ett virus hos den afrikanska grönapan som lever nära och dessutom äts av den därstädes befolkningen. Det hela ska ha underlättats av det varma och fuktiga klimatet, promiskuitet och bristande hygien. Denna av Socialstyrelsen förordade litteratur dryper av osaklighet, förakt och fördomar gentemot Afrika och dess befolkning.

Att som vetenskapligt betrott organ för svensk hälsovård och medicinsk information sprida uppgifter till skolor och allmänhet om att en naturlig virusmutation har skett hos denna grönapa i det primitiva Afrika och förtiga existensen av tiotusentals grönapor skrikande i sina burar, efter att de injicerats med allehanda människo- och djurvirus i den "civiliserade" världens laboratorier, är en skam, rentav ett brott.

Att AIDS-epidemin startade i USA, nära fyra år innan den började synas i Afrika, är obestriddigt. Så snart det bekräftats att sjukdomen var virusorsakad åkte ett amerikanskt forskarteam på uppdrag av leukemiforskarna Robert Gallo och Max Essex till ett antal centralafrikanska länder och tog blodprov på grönapan. Varför just Afrika? Och varför gav de sig på grönapan och inte girafferna eller krokodilerna? För att det är ett grönapevirus som muterat och blivit AIDS-virus i Afrika säger forskarteamet och vill inte, med Socialstyrelsens goda minne, låtsas om det faktum att grönapan varit världens vanligaste försöksdjur vid virusexperiment och vaccinflamställning. Viruset är mycket gammalt, säger forskarteamet, troligen flera hundra år, men har tidigare inte varit synligt. Det har ruvat i avlägsna byar, påstår man. Avlägsna måste de sannerligen ha varit, eftersom inte en enda av de miljoner slavar som skeppats över till Amerika varit smittad av viruset.

I USA finns inga tecken på AIDS före 1969 (1 omstritt fall), sannolikast inte före 1978. Att AIDS-epidemin startade i USA beror på att ett tusental haitier, som var gästarbetare i f.d. Belgiska Kongo under sextioalet, efter hemkomsten till Haiti smittade ner amerikanska sexturister, säger forskarteamet med styrelsens goda minne. Om det hela ska gå ihop måste således dessa gästarbetare haft den enorma oturen att få anställning just i de avlägsna byarna. Under hela 1900-talet rörde sig årligen tusentals personer mellan Afrika och Europa, säger FN:s demografiska årsböcker. Hur kommer det sig att Europa inte blev smittat före USA? Det där vill vi inte diskutera, säger Socialstyrelsen och i synnerhet inte i en informationsfilm om AIDS.

*

Begreppet massförstörelsevapen är högaktuellt. Biologiska vapen är en del av sådan arsenal, med rötter i forntiden. Att med kastmaskiner slunga pestsmitt-

tade lik över belägrade stadsmurar var en av teknikerna. Utvecklingen har gått framåt. Med stormsteg under den tid som benämns det kalla kriget.

Utveckling av biovapen kräver forskning och sådan har intensivt bedrivits på båda sidor av den s.k. järnridån. Underrättelsetjänsterna inom de båda maktblocken har heller inte varit överksamma. Man vill ju veta vad som är på gång hos fienden. Det slutna östblockets spioner hade fram till 1970 en klar fördel. De kunde obehindrat traska in i kongressbiblioteket i Washington och läsa det amerikanska försvarsdepartementets projektbeskrivningar om hur nya biovapen skulle utvecklas. Amerikansk lagstiftning föreskrev nämligen att allmänheten, åtminstone delvis, skulle ha insyn i sådan verksamhet, som huvudsakligen bedrevs i det mytomspunna Fort Detrick. Sådan öppenhet är naturligtvis hedrande, men ur pragmatisk synvinkel får den nog ses som dumdristig, särskilt på den tiden. Öppenhet medför sårbarhet.

Lagen om offentlig insyn revs också upp och Fort Detricks biovapenforskning är sedan dess en väl bevakad hemlighet. Mot den bristande insynen protesterade den amerikanske mikrobiologen Salvador Luria, nobelpristagare i medicin 1969 och författare till den lärobok i virologi som sannolikt flera av Socialstyrelsens sakkunniga haft som litteratur i sin utbildning. Han uppmanade alla verksamma inom virus- och bakterieforskning att avbryta samarbetet med Fort Detrick. Man får förmoda att han visste vad han pratade om, genteknologins fader, som han brukar kallas i den sakkunniga kretsen bakom Socialstyrelsen.

Vad som hänt i Fort Detrick efter det att portarna stängdes är det få som vet. Men deras projektbeskrivningar från 60-talet, då de haitiska gästarbetarna knegade på i de avlägsna afrikanska byarna och enligt Socialstyrelsen blev bitna av grönapan, talar ett tydligt språk.

Verksamheten gick ut på att skapa ett helt nytt virus som angriper människans immunförsvar och som man därför inte kan vaccinera sig mot. Ett sådant virus fanns inte hos människan före AIDS. Men det fanns hos djur. Att det skulle gå att förmänskliga den sortens djurvirus insåg man redan vid den här tiden. Det vittnar många vetenskapliga rapporter om.

Detta nya djävulska virus skulle användas i biologisk krigföring, eller, om man så vill, skapas för att kunna utveckla motmedel mot det. Man var nämligen, med rätta, övertygad om att fienden höll på med samma sak. Framkomliga vägar att nå detta mål stod att finna i civila, internationella forskningsrapporter, tillgängliga för alla.

Givetvis har den östtyska underrättelsetjänsten under det kalla kriget gjort allt för att misskreditera sina fiender. Men att koka soppa på en spik har inte ens Stasi varit kapabel till.

Jag vill understryka att jag aldrig påstått att Fort Detrick avsiktligt har smittat ned mänskligheten med AIDS, som nu Stasi sägs ha påstått. Sådan ondska vill jag inte tillskriva någon människa eller någon regim i världen. Jag har endast velat upplysa allmänheten om att oerhört hasardartad och riskfylld virusforskning har ägt rum både inom och långt utanför Fort Detricks väggar, forskning vars konsekvenser man inte haft den blekaste aning om.

Nämnde nobelpristagare Salvador Lurias varningsartikel i *Bacteriological Reviews* 1968 utmynnar i en anmaning: Det är en vetenskapsmans skyldighet att informera allmänheten om sin vetenskap i hela dess vidd. Detta har Socialstyrelsens sakkunniga underlåtit.

Jag är glad över att jag och mina medarbetare tog oss tiden att läsa på innan vi påbörjade filmproduktionen för Socialstyrelsen. Annars hade vi sannolikt aningslöst vidarebefordrat styrelsens rövarhistoria om Afrika och dess primitiva befolkning. Produktionsbudgeten på 1,1 miljoner (inte 1,7 som påstås i radioprogrammet) är väl använda pengar och är en spottstyver mot de miljoner Socialstyrelsen spenderat på att sprida vidskepelse bland svenska ungdomar.

Om radioprogrammet *Vår grundade mening* för i bevis att det var Stasi som fabricerade det amerikanska försvarsdepartementets projektbeskrivningar om biovapenutveckling och dessutom lyckades smuggla in dem i Kongressens bibliotek försäkrar jag att jag ödmjukt ska be om ursäkt, gottgöra alla förfördelade personer och självfallet till Socialstyrelsen betala tillbaka vartenda öre plus ränta.

Medan vi väntar på detta vill jag be Socialstyrelsen att ändå fundera över Salvador Lurias anmaning. Föreligger möjligheten att det är den "civiliserade" världen som smittat Afrika med AIDS och inte tvärtom, kanske man i anständighetens namn ska verka för att tillgängliga bromsmediciner mot sjukdomen inte bara säljs billigt till Afrikas befolkning utan delas ut gratis. Här kan Socialstyrelsen ha en chans att rehabilitera sig.

Roy Andersson

FEBRUARI 2013